

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Dve veliki nesreči.

Sedaj poročajo novine o dveh velikih nesrečah: o strašnej koleri v Egiptu pa o groznem potresu na otoku Ischia blizu Neapolja na Italijanskem.

V egiptovski deželi razsaja uže več časa strahovita kolera, kužljiva bolezen, ki se vedno dalje širi. Najprvleje prikazala se je v mestu Damiette, ob ustji reke Nil. Od ondot širila se je dalje in ljudi pobirala v mestih Mandurah, Tantah, Aleksandrija in naposled lotila se je glavnega mesta, kojemu pravijo Kahira ali Kairo.

Sprva umrlo je vsaki den le nekoliko ljudi, sedaj pa uže teden dni po. 200--500. To je strašno. Silna vročina ovira zdravniške opravke in tako grabi bolezen vedno dalje. Evropske vlade so povsod v primorskih mestih zaukazale, da ne smejo nikder prišlecem iz Egipta pustiti med ljudi, ampak povsod jih zaprejo 14--21 dni v posebne bolnišnice, da se gotovo pokaže so li okuženi ali ne. V vseh mestih po celej Evropi se je ukazalo skrbeti za največjo snago. Vkljub temu glasi se kolera uže v Carigradu in Londonu. Bog nas varuj te šibe božje!

Vsa Italijanska zatopljena je v veliko žalost vsled groznega potresa na otoku Ischia. To je precej velik otok ali osredok v morji nasproti prekrasnemu mestu Neapolj. Na njem živelo je 24.000 ljudi, ker je otok silno rodoviten in čudovito lep. Na sredi moli v prekrasno modro nebo košata in lepo zelena gora, visoka kakor Boč pri Poličanah.

Ob njenem znožji, na obalih morja pa je polno vasnic, mest, gradov, gostilnic. Ves otok je vrtu podoben. Iz pečin pa izvira 24 vrelec, kakoršni so na primer v Doberni, Krapini, Varaždinskih toplicah. Zato je tudi zmiraj veliko tujcev, potnikov, topličarjev tam.

V soboto večer ob 1/2 10. uri zabučil podzemeljsko gromenje, zemlja se 3krat strese, tla zazibljejo in v 15 sek. ali trenutkih je ves lepi

otok žalostna razvalina. V mestu Casamicciola, ki šteje 4000 prebivalcev, stoji le samo ena hiša po konci. Na mnogih krajih začne goreti. Grozen prah in dim zavije otok v trdo temo. Kar še ljudi živi, to hiti k morju in skuša po ladijah uiti boječ se zopetnih potresov. Koliko je mrtvecev to še sedaj ni znano.

Med ubitimi je tudi škof in načelnik italijanske vlade na otoku. Sedaj pobirajo mrtve in jih pokapljejo, ranjene pa spravljajo v Neapolj, kder so celó cerkve prisiljeni spreminiti v bolnišnice. Sprva so poročali, da je 1000, potem 2000, 3000, 5000, mrtvih, a sedaj pravijo, da je polovica prebivalcev, ki je uže po hišah spala, pod razvalinami ubita ali ranjena. Nesreča je toliko, da se niti podrobneje popisati ne da!

Desterniški.

Cesar v Radgoni.

II. Cesar se zdaj vrnejo v mesto na razstavo konj, slovensko ljudstvo pa se poda na Glasbah, kjer ste stali pri Sekirnik-ovem hramu dve veličastni piramidi okinčani z banderami avstrijske, cesarjeve in štajerske deželne barve. Bil je dovoljeno, da se tukaj sprejmejo deputacije Slovencev ljutomerskega in gornjeradgonskega okraja. Šolska mladina fare sv. Petra, duhovniki v korokih in s cerkvenimi banderami, obdani z ogromno množino ljudstva je želno čakalo prihoda ljubeznjivega cesarja. Kmalu po 2. uri se pripeljajo, ljudstvo mlado in staro enoglasno zaupije živijo. Pozdrav iz zvestih slovenskih src doni daleč čez Muro in Radgono. Cesar s kočije stopijo na razgrnjeni tepih, deželni poslanec in okrajnega zastopa načelnik g. Kukovec Nj. pozdravi najpred nemški in potem slovenski, kakor je „Sl. Gosp.“ predzadnjič poročal. Burni živio-klici besedam govornikovim se ne dajo popisati. Cesar odgovorijo: prepričan sem, da mi je moje ljudstvo brez razločka narodnosti resnično vdano; kar sem nesrečnim za podporo storil, to sem z veseljem storil, in če

zopet kaka potreba nastane, naglasite se!“ Nekatere gospode še potem prijazno nagovorijo.

Na strani pri velikanski piramidi je stalo 22 deklic oblečenih po stari slovenski šegi. Ena od njih Amalija Mursova, kmečka hčer iz spodnjega Krapja fare ljutomerske, nagovori cesarja lepo slovenski, kakor je brati v številki 28. „Slov. Gospodarja“.

Na to druga deklica Johana Dijakova iz Ljutomera iz pisane dr. Prelogove majoljke, katero je bil g. profesor Majciger iz Maribora poslal in katero je na srebernej skledici ali tasi držala tretja deklica, Lojza Hofmanova, kmečka hčer iz Šratovec fare sv. Petra, natoči stekleno čašico, četrta deklica pa, Friderika Huberjeva iz Ljutomera, jo vladarju na čednem krožniku ponudi, ki jo je prijazno sprejel in in blagovolil nekoliko popiti.

Zdaj ni bilo veselemu živijo-klicanju ne konca ne kraja. Vse je bilo nad ljubeznostjo svitlega cesarja genjeno, mnogotero oko je bilo rošno od samega veselja. Enako so tudi spremljevalci cesarjevi radovoljno prejeli za čašico in žlahtno srago pokusili. Najbolje napravil je g. Seeder, nekdanji glavar v Mariboru, ki je za kupico prejel rekoč: Bog živi!

Kedar se vozovi gibati začnejo, vzdigne se zopet živijo-klicanje. Banderaši se še enkrat dalje od piramid kraj polja v red postavijo, milega cesarja odhajajočega zopet pozdravijo in polovica jih sme cesarja sprejavati na konec meje ljutomerskega okraja.

Jaz pa sem domov nesel prepričanje: svet nima boljše milega, ljubeznjivega, dobrotljivega vladarja, kakor so nas cesar Franc Jožef I., Bog nam Jih ohrani in živi! F. Š.

Gospodarske stvari.

Južno-štirsko hmeljarsko društvo v Žavci.

(Izv. dopis iz Gotovej.)

Južno-štirsko hmeljarsko društvo v Žavci jako dobro napreduje. Glavnega zborovanja dne 22. m. m. se je udeležilo mnogobrojno občinstvo. Ljudem se je v domačem jeziku povedalo in pokazalo, kako se hmelj trga in suši. Vsem, kateri so za dober svet vprašali, se je prijazno in radovoljno odgovorilo. Nekaj velevažnega, kar naj bi tudi tisti hmeljarji zvedeli, koji se glavnega zborovanja niso vdeležili, se nam je tudi o hmeljskih sejmih reklo. Mislim, da bode najbolje, ako to po „Slov. Gospodarji“ razglasim.

Nasvetovalo se nam je namreč, naj bi otrgani in posušeni hmelj ne prodajali na domu, nego, naj bi ga prinesli na hmeljski sejm. Marsikdo bo vprašal, zakaj tako?

Hmeljski sejmi imajo ta namen, da se hmelj tako plača, kakor mu je prava cena. Zgodilo se je že, da se najboljše blago po prav

nizkej ceni prodalo, ker dotični hmeljar ni vedel prave cene hmelju. Zdaj bo pa samo treba na sejm priti in cena se bode zvedela. Hmeljski sejmi bodo toraj hmeljarjem v velik dobiček. Kedaj se bodo hmeljski sejmi vršili, to se bode o pravem času pri posameznih občinah in po časopisih razglaševalo.

Društvo, kakoršno je južno-štirsko hmeljarsko društvo, je pač vse hvale vredno; pristopite toraj hmeljarji, kateri še niste udi, v društvo in pomagajte na ta način delovati v občini korist.

Osebo pa, kateri se v prvi vrsti imamo zahvaliti za tako uspešno delovanje našega društva, vsak hmeljar dobro pozna.

Iz srca želimo, da bi naše društvo tudi za naprej tako vrlo napredovalo; — g. Hausenbichlerja pa prosimo, da naj ostane tudi v bodočnosti naš vodnik in svetovalec. Bog plati mu ves trud in prizadevanje za povzdigo občnega blagostanja mej narodom slovenskim. Bog živi ga! J. Ž. ud hmeljarskega društva.

O poštnih hranilnicah.

12. Odpoved. — Vložnik sme vsak čas zahtevati, da mu se nekaj njegovega vloga ali ves vlog vrne. Odpoveduje se s posebno tiskanico, namreč na listu, ki ga naj iztrga iz „odpovedne knjižice“, katero vsak vložnik ob enem z vložno knjižico dobi brezplačno.

Na ta list mora vložnik napisati a) znesek, koliko mu se naj denarja vrne b) ime nabiralnice, kamor naj denar pošljejo z Dunaja c) svojo adresu, d) lastnoročni podpis in e) geslo, če si ga je izbral. Tako napisani list se pošlje na Dunaj brezplačno poštno-hranilničnemu uradu v zavitku, ki ga vložnik s knjižico dobi.

Postava zahteva, da poštni urad mora denar vrniti a) pri odpovedi iznosov med 10 in 100 fl. v 15 dneh, b) pri odpovedi med 100 in 500 gld. najdalje v enem meseci in naposled c) pri odpovedi zneska čez 500 fl. najdalje v dveh mesecih potem, ko je odpoved v poštno-hranilnični urad dospela.

13. Komu se vračilo sme izročiti? Vložniku, to se razumeva samo ob sebi. Vračila ne smejo biti manja od 1 fl., razven ko bi vse imetje znašalo manje nego 1 fl. — Vložnik sme tudi katerokoli osebo pooblastiti, da vzdigne odpovedani znesek. Tisti vložnik, kateri ima geslo, zamore pooblastilo drugej osebi dati s tem, da na tiskanico, ki jo dobi vsak vložnik, povedavši pooblaščenčevo ime, geslo zapiše in svoj podpis pristavi. Ako pa dotični vložnik nima gesla, takrat mora vložnikov podpis na pooblastilu potrditi župnik tiste občine ali občinski župan ali katero c. kr. sodišče, ali kak c. kr. beležnik (notar). Pri bolniku zadostuje, da podpis potrdi zdravnik, kateri ima pravico ljudi ozdravljati.

14. Pri katerej poštni hranilnici smeš poslovati? — Pri vsakej. Če si, recimo, v Celji, zamoreš pri celjski pošti vlagati; ako sledeči teden ali mesec prebivaš v Mariboru, vlagaj pri mariborski pošti. itd. Isto velja gledé izjemanja. Hlapec n. pr. služi letos v Ptuj, mora mu pošta tam povračevati denar, ki ga je bil vložil, postavim, v Celovci ali v obč. kjeršibodi; drugo leto pride v službo n. pr. v Brežice, izplačevala mu bo tista pošta, itd.

15. Zanesljivost. — Poštni služniki, kateri komu — razven svojih predstojnikov — karkoli povejo o imenih vložnikov ali o tem, koliko ima kdo hranilne imovine, podvržejo se disciplinarnemu postopku ter bodo po okoliščinah v kazni iz službe djani. Sme se toraj vsak vložnik zanašati, da se bode molčalo o njegevih poslovi, ki se tičejo poštnih hranilnic. Vložne knjižice se ne morejo ni v prepoved djati niti se more pridobiti zastavna pravica na nje. Eksekutivna prisodba poštno-hranilne knjižice ni dopuščena. Tudi dohodki, ki jih vložniki imajo iz poštno-hranilnih obrestij, oproščeni so dohodarine in vsakega davka, kateri bi kedaj vtegnil na nje mesto priti.

Opomba. — Znan krščanski pregovor pravi: Moli, delaj in — bodi varčen.

M. K.

Sejmi. 5. avgusta sv. Janž pri Arveži, Loka, Lemberg, sv. Miklavž v Susahil, Ptuj, 6. avgusta Kaniža, Marija snežna, 7. avgusta sv. Florijan na Nemškem, Ptuj.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Sramota za ptujske nemčurje.) Izjava. „Jaz podpisani Tomaž Dajnko posestnik in občinski predstojnik v Strajni v Halozah izjavim s tem, da jaz tisti poziv na občinske predstojnike zadevajoči volitve v okrajni zastop in katerega je izdala nemčurska stranka v Ptuj nikdar podpisal nisem in ako se nahaja na njem moje ime izjavim, da je ta podpis ponarejen.“

V Ptuj dne 31. julija 1883.

Tomaž Dajnko, l. r.

Iz predstoječe izjave je razvidno, kacic sredstev se poslužujejo naši nemčurji in kako grdo lovijo posestnike v svoje zanjke. Dr. Mihelič bi moral kot jurist vedeti, da je ponarejanje podpisov kaznjivo. Tudi posestnik Jožef Mlakar iz Leskovca piscu teh vrstic trdi, da zgoraj omenjenega poziva nikdar podpisal ni. Iz tacega nesramnega početja se nemčurska stranka sama obsoja in naši vrli kmetje bodo ob časi volitve v okrajni zastop vedeli, kaj imajo storiti.

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Habsburško šestoletnico) smo tudi pri nas slovesno

obhajali. Večer 1. julija bilo je šolsko poslopje razsvitljeno in lepo okinčano. Drugi dan ob 8. uri bila je muzikalična slovesna božja služba; razložili so nam tudi č. g. župnik pomen takratnega slovesnega praznovanja. Po sv. opravilu podali smo se vsi šolarji in odrasčeni na prijeten prostor nad šolo, kder je potem svirala godba, šolarji bili so pogoščeni z jedjo, vinom in pivom. Med slavnostjo nam je še enkrat se razložil pomen praznika in h koncu govora zadoneli so živahni „živijo-klici“. V spomin šestoletnice prejel je vsak šolar spominek (podobo) izročnja Rudolfa slovenskih dežel svojemu sinu Albrehtu. Pretečene dni pa smo skrbeli za dostojni pozdrav presvitlega cesarja. Okinčali smo cerkev in most čez železnico in železniško postajo. Na teh prostorih stalo je mnogo majev okinčanih z vencii in banderi. Na tako krasno okinčani železniški štaciji zbralo se je 9. t. m. popoldne veliko število ljudstva, č. g. duhovna v korskih srajcah, učitelji z šolarji z banderi in belo oblečene deklice v rokih šopke cvetlic, veterani z zastavo, pričakovaje dvorni vlak z nado videti ljubljenege vladarja. Kmalu nam naznani pok možnarjev in glas zvonov, da se vlak bliža. Godba zasvira cesarsko himno in burni „živijo“ klici zadonijo, pozdravljajo Njih Veličanstvo, ki so pri oknu stoječ kaj prijazno odzdravljali. Z veselim srcem smo se razšli, ker smo videli prijazni obraz našega dobrotljivega očeta Franca Jožefa I. Vsi pa gojimo v serci željo naj — Večni Bog oblagodari, — hišo habsburško — nam obvari — živijo Slovencev domovina — in habsburška rodovina!

Goričan.

Iz Rimskih toplic. (Cesar). Naš kolo-dvor, ves v zelenje ogrnjen, krasno okinčan po preprijaznem obč. ljubljenege g. predstojniku, bil je 11. julija t. l. po eni popoldne navzlic slavoloku Marija-Gračke občine, s slovenskim napisom okinčanemu, prelepo prozorišče navdušenega sprejema Njih Veličanstva, cesarja Franca Jožefa! Četiri duhovnije, sv. Marjete, sv. Jederti, sv. Nikolaja in Jurkloštra so se po svojih predstojništvih, duhovnih in svetnih, vpričo mnogobrojne množine presvitlemu vladarju preponižno poklonile! Potem ko je v ime-nu toplic g. dr. L. krasni album s fotografijami topličke okolice Nj. V. izročil, in ko naprej na vprašanje: „od kod?“ Jurklošterski župnik odgovor dajo in se zahvalijo, da so cesar ovo duhovnije ustanoviti dovolili, bližajo se občinskem zastopnikom, izmed katerih je zdaj domači, Marija-Grački župan g. Jan. Klesin srčno poklonico se vē da v domačem jeziku živahno govoril, za katero se je Nj. V. tudi v slovenskim jeziku zahvalilo, ter se govornika blagovolilo slovenski vprašati: „Ste Slovenec ali Nmec?“ S nagovori počesčeni bili so še nekteri drugi, tudi g. učitelj, ki je učence in njihovo petje

cesarske hinme dobro vodil. Prehitro nam je pretekla odločena četrtinka ure. „Živijo“ klici, kakor pri prihodu, se vè da pri odhodu še veliko živahneji, iz naših src vun doneči, spremlili so Njih Veličanstvo, s srčnimi željami: „Kar se more v srečo šteti, Večni Bog naj podeli: Franc Jožefu, Lizabeti, Celi hiši Habsburški!“

Iz Razbora. (Cesarjev prihod in učenci.) Kakor v občè, bil je 11. jul., kot dan neomejenega veselja tudi od Razborske šolske mladine sijajno obhajan. Vše teden preje, došle so nam s posredstvom loškega županstva in nja odbora 2 lepi zastavi: cesarska in štajerska. Dne 11. julija pa nas je po tri ure dolgem potu 53 na Zidan most dospelo, kjer so nam v g. Moserjevej gostilni na stroške g. Moserja, s krepko juho in žemljami vrlo postregli. Po dokaj živahnem sprejemu našega presvitelega vladarja, vršila se je v senčnem vrtu poleg Zidanmostne šole brza veselica nedolžnih otročičev, pri kateri so se domače pesni popevale in primerne skladbe deklamavale. Vsa hvala pa gre našem županu g. Kramerju in g. Moserju, ki sta vsak po eno avstr. vedro dobre trsne kapljice otrokom v postrežbo darovati blagovolila. Enako srčno se zahvaljujemo tudi g. naduč. Kropaju in nja blagi soprugi, ki sta si veliko prizadevala pri vredbi veselice in postrežbi otročičev. Konečno se zahvaljujemo vsem ovim, ki so k veselici na kakoršen koli način pripomogli. Srčna hvala! Bog plati!

Iz Teharja. (Cesar.) Dovolite, da poročam, kako smo slavili cesarjev prihod v naši župniji Teharski. Šolska mladež z zastavami in gospodi učitelji obeh šol namreč iz Teharja in Prožina je pričakovala točno ob 10. uri na kolodvoru v Štorah, kateri je bil lepo ozaljšan. Navzoč je bil deloma Teharski in Prožinski občinski zastop z županoma Val. Kovač in Gajšek; potem častita domača duhovna g. gosp. fajmošter in kaplan, v korskih srajcah med dvema cerkv. banderoma stoječa. Teharčani so prinesli že čez poldrugo sto let staro zastavo, ki je še kaj zala belo rudeča svilnata. Občinstva je bilo mnogo, fabrika je bila kaj lepo dekorirana, napisi seveda nemški, „Gott erhalte unsern Kaiser“, „Viribus unitis“. Koliki broj zastav je vihralo iz nad fabrike in družega poslopja, pruska nobena. Kmalò po 10. uri naznanja nam gromeči strel možnarjev, da se železniški voz z Njih Veličanstvom cesarjem bliža, in res vesel je bil trenutek, ko se nam prikaže veseli obraz našega vladarja odzdravljajočega občinstvu, ki je z živio klici pozdravljajo cesarja, le samo fabriški uradniki trdi Nemci so „hoch“ klicali, delalci pa „Glük auf“. Cesar so se počasi vozili celi pot od Štor noter do Celja, tako da je lahko občinstvo imelo priliko na večih prelazih čez železnico ga videti.

Vsi ti prelazi so bili ozaljšani z mlaji, zastavami in venci samo napisov ni bilo nikjer. Opomba, Celjski lisjak toraj ne piše resnice da bi bil Teharski župan ob enem v Celji na kolodvoru navzoč in s cesarjem govoril, ker je bil v Štorah. G. Janez Gorišek, ki ga omenja Celjski lisjak, da je Teharski župan in čast imel se kot tacega pred cesarja postaviti ni župan, ampak le obč. odbornik in denarničar Teharske kase. Naš velezaslužni g. Miha Vizjak je imel čast z Nj. Veličanstvom cesarjem kot ud deputacije kmetskih občin govoriti na Celjski postaji, česar pa lisjak ne omeni. Celjani so precejšnje število nesramnih „frankfurtarc“ razobešenih imeli.

Sv. Urban pri Ptujih. — (Občina sv. Urbana) je v novejšem času zdatno povečana; pridružena ji je soseska „Janževski vrh“. Sostavljena je sedaj iz sosesk: Desternik, Svetinci in Janeževski vrh. Ta sestava ni bila vsem po volji; ali je bila ta nevolja opravičena ali ne, bode prihodnost kazala. Veliko bolj bi ugajalo, ako bi se občini sv. Urbana pridružil „Vintaroški vrh“, vsaj bi tako naš „trg“ ne bil razklan na dva kosa. Za novo vstanovljeno občino je bila nastavljena volitev novih odbornikov na 3. julija. Vršila se je vkljub našim cerkvenim in narodnim nasprotnikom takó, da je dosedanji nemškutarski župan Janez Marinič bil djan z županskega stola. Dobil je slovo in to čast vrednejšemu odstopil. Mi smo zadovoljni z volitvijo novega župana od 17. julija. Volilci so dvema možema svoje zaupanje dajali: gospodu Francu Simoniču in Janezu Markežu. Šrečka je odločila g. Francu Simoniču župansko čast. Daj Bog, da bi s tem konec storjen bil grdemu in sramotnemu nemškutarjenju v naši občini! Kdor je ud „šulvereina“ in poslušna na povelja Ptujskih lisjakov: ni dober kristijan, ni pošten Slovenec: ni sposoben za našega župana. Tudi pri nas so nektère občine podpisale „Eggenbergsko adresó“. Ni se temu čuditi! Ker korenjakov, poštenjakov nam tukaj manjka. Za narodno pravično reč je tu mnogo ledine. „Celjskega lisjaka“ nek drug nemčur strastno razširja. — Naši vinogradi še precej upanja dajejo kmetovalcu; sadja je srednje. V Derstelskem vrhu se je tudi nekoliko toča pokazala, vendar ni škodovala mnogo. —

Iz Brežic. (Habsburška svečanost) se je tudi pri nas 2. t. m. veselo in pristrčno vršila. Pri slovesni sv. meši, pri kateri so bili navzoči c. k. uradi, šolska mladež z učiteljskim osobstvom, požarna straža in obilo vrnega ljudstva, je mešani zbor z izbornim petjem pobožnost posebno povzdignil. Po „Te Deum“ je bila od mestnih gospá darovana nova šolska zastava blagoslovljena, s podobami sv. Alojzija in Deteta Božjega v naročji Marije. Šolarji so se potem z godbo in zastavo v grad podali,

kjer se je v okusno okinčani, s podobami Njih Veličastev ozaljšani vitežki dvorani mnogo odlične gospode in kmečkega ljudstva zbralo. Predsednik o. š. sveta učencem razloži pomen današnjega dneva, blagodušno delovanje Habsburžanov, posebno zadnjega preljubljenega vladarja, šolski vodja pa v kratkih potezah zgodovino Štajerske, č. g. dekan jih spodbujajo k stanovitnosti v veri po zgledu preuzvišene cesarske rodbine, k ljubezni in hvaležnosti do nje. Vsaki nagovor se je sklenil s trikratnim „Živijo“ presvetl. cesarju in Njih rodovini. Po deklamacijah patriotičnih pesen je bil konec dopoldanske slavnosti. — Popoldan je bila na grajščinskem vrtu prosta zabava. Šolarji, katerim so mestne gospe različnih jedil pripravile in njim ljubeznjivo postregle, so se s petjem in nedolžnimi igrami zadovoljili; 8 deklic je na oder stopilo ter v začudenje gledalcev vrlo dobro igralo „Teta iz Kranjskega, veseloigro. — Proti večeru se je ena učenka v imenu vseh slavnostnemu odboru, blagim gospem zahvalila za pripravljeno veselje, — za dan veselja, ki bode jim vselej v spominu ostal.

Iz Maribora. (Razne novosti). Dober prijatelj nam je iz Hammer-Ambosije mičen dopis poslal, ki ga objavimo prihodnjič, le to opomimo, da še si nemškutarji tam niso oddehnili od živjivo-klicev na cesarjevi dan. — Profesor Ambrož, blag koroški Slovenec in čitalničar, moral je v nemško Kočevje, v Maribor pa pride nek Biberle; da slovenski ne zna, to je gotovo sicer bi težko bil v Maribor prišel; profsorska služba pa ni bila razpisana, kakor bi bilo. Pri Tegetthofovej svečanosti so „purgarji“ imeli veliko pojedino toda plačati je moralo mesto 506 fl. Psom so zaprtje nategnili do septembra. Toča je precej škode naredila po vinogradih na severni strani od mesta. Dragonarji so na velikem vadišči pri Vindenavi napravili veliko konjsko dirko, ki se je vrlo dobro obnesla. V Kamci se je krojač Schnek obesil, v Vurmatu je pastir J. Rozman v Dravo pal in utonil, v Razvanji, kder nemčursko šolo stavijo, je 70letni babici kos ilovice na glavo pal in jo ubil. — Klobučar Pusswald je na cesti iz Selnice domov prišel pod voz, ki mu je desno nogo zdrobil. — V Dupleku je se na brodu vrv pretrgala ter ne morejo voziti. Jednaka nesreča zgodila se je tudi v Vozenici. J. Frangežu v Račah so tatje iz hiše ukradli 130 fl., mnogo perila in obleke in hranilčne knjige s 500 fl.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Minister grof Kalnoky obiskal je nemškega cesarja in prejel od njega red ali „orden“ črnega orla, najvišje odlikovanje. Pravijo, da to pomeni trdno zvezo Avstrije z Nemčijo. Dne 8. avgusta pride nemški cesar

k našemu v Ischl in ostane tam dva dni. — Nadvojvoda Albreht prišel je v Sopron ogledovat vojakov. — Fml. Jovanovič je baje na pritisk magjarskega ministra Tiszaja naglo razpustil dalmatinski deželni zbor in tako Hrvatom usta zaprl. Ti namreč so zahtevati name-nili, naj se Dalmacija, Hrvatska, Slavonija, Bosna in Hercegovina v eno hrvatsko kraljestvo združijo. Tega se pa Magjari silno bojijo. Se vé, ker bi potem ne mogli Hrvatov strahovati, kakor sedaj. — V českem deželnem zboru je bil dr. Riegerjev predlog, naj se volilni red spremeni tako, kakor pravica terja, 15 poslan-cem izročil v posvetovanje; 10. avgusta bo zborovanje končano. — Dunajčani so začeli močno godrnjati zoper liberalnega svojega župana in jegove odbornike, ki so vsako svečanost ob 200-letnici rešenja mesta od Turkov odbili; meščani sprevidajo, da je to grdo in nespodobno in torej v večih shodih zahtevajo, naj župan storjeni sklep prekliče. Sicer pa so meščani sami vsega krivi, zakaj pa volijo take liberalne kričače, ki vedno tako plešejo, kakor jim judovski pisaci v novinah godejo! — Lineški škof pa nemški konservativci nečejo sodelovati z ukazi ministra Konrada zastran šolske postave. Trdijo, da jim je minister olajšave šolskih bremen na lastno roko preveč pristrigel. — Minister vojništva nasvetuje našej pa ogerskej vladi, naj hitrej ko mogoče začne železnica staviti od Novija v Knin, od Sarajeva nad Mostar v Dobrovnik in od Sarajeva do Mitrovice na Turškem. Prej ali selej pride gotovo do tega.

Vnanje države. Bismark pomnožuje število vojakov ob nemško-ruskej meji. Nemški katoličani opustijo letos navadni občni zbor. — Ruski general Gurko je rekel v Varšavi, da carju ni volja Poljakov porusiti. To kaže na spravo med Rusi in Poljaci. — Angleži so v Dublinu nekega Careja podmitali, da jim je ovadil morivce vicekralja Kavendiša, morivci so bili obešeni; toda eden njihovih prijateljev O Donnel po imenu, je ovaduha tako dolgo zalezoval, da ga je na angleški ladiji, ki je okolo Afrike se peljala v Indijo, dobil in ustrelil. Angleži so ga prejeli. — V Livornu so nekateri možje italijanskega kralja psovali, da je lastnik in oberst avstrijskega regimenta, ob enem kričali: evviva Oberdank. Policija jih je ugrabila pa sodnija nekrive spoznala in spustila. To kaže na veliko jezo Italijanov na nas. — Črnogorski knez obiše v kratkem turškega sultana, ki mu za potovanje pošlje krasno ladijo. — V Egiptovski deželi umira na stotine ljudij po koleri, dne 31. julija jih je v Kahiri izdehnilo 322. Angleži bojijo se za svoje voja-ke, pri katerih se tudi kolera glasi. — V Tonkingu držijo Francozi mesto Hanoj, nedavno so prasnili vun ter Anamčanom vzeli 7 kanonov in pobili 1000 mož. Anamčani ubijajo kristi-

jane: nedavno so bili župnik Bechet (rodom Francoz) in 3 misijonarji pa 3 anamski kristijani javno ob glavo djani. — Kitajci zbirajo 35.000 vojakov in žugajo Anamčanom iti na pomoč, ako bi Francozi nad tote šli z veliko vojsko.

Za poduk in kratek čas.

Šeststoletnica Habsburška v Mariborskeji čitalnici.

II. Z vero v ozki zvezi stoji pravica. Kakor una, tako je tudi ta hči doma prav iz nebes. Naj nje ni na svetu, to vam je zemlja kmalu torišče golih strastij, grob vseh milših čuvstev.

Na srečo pa tu lahko rečem, v habsburški hiši pravica ni samo gostinja, ki se povabi, kedar se nam tako ljubi, ne, ona ji je gospodinja, trdna gospodinja, čije beseda odločuje. Ali bi vam sl. g., še zato bilo izgledov potreba? Jaz menim, da ne, kajti če kje katera habsburška dinastija gre v tej reči ne prvo mesto. Resnica je: posestva so se ji močno in skoraj naglo množila.

V malih je letih dežele, ki so ji še sedaj zveste, skoraj vse imela v svoji oblasti. Ali kako se je bilo to godilo? Mar z zvijačo? Ne, takej ves čas ni sledu. Ali mar s silo? Ne, te Habsburg ne pozna, kjer hodi za to, naj si dobó novih dežel. Star pregovor pravi: Bella gerant alii, tu felix Austria nube! Drugim vojske neso, a Avstriji srečno snubljenje. Naj bi si jih potlej pridržala, da jej je zato včasih bitk treba, seči za orožje, kdo bi jej to jemal za zlo.

Toda še v tacih razmerah lahko se človek le čudi, kako jej je bilo za pravico! Do zadnjega je časih šlo preden je za krvavo orožje prišla.

Nam Slovincem ne cveto ravno rožice, le preveč smo še po vseh straneh v trnji, toda vprašam: je li temu slavna dinastija kriva? Ne, ona stoji trdno na stališči pravice in po poti pravice treba da se razvije tako stanje, ki ugaja ne samo tem ali unim, nego vsem narodom, kar jih živi pod njenim žezlom.

Pravico drugim izkazovaje, od svoje nikjer nikoli naj Slovenija ne odjenja, pa ji mora in bo pravica. Tu velja cesarja Franca geslo: *Justitia est fundamentum regnorum*, in jaz pristavljam, da tudi narodov.

Ali gospoda, pravica, če ostane samica, je sicer dobra gospodinja: kjer je ona, tam gre vse lepo v redu, pod njo je življenje varno, ali pa je prijetno? Ne, to pa ni, to ne mara, da se pravica ne mala zastonj za devico obezanih očij, z mečem v roki, kajti ona je lahko pretrda in seka rane, kjer jih ravno ni treba. Le če

gre za njo s pravico tretja hči iz nebes roko v roci — ljubezen, to vam dela potlej življenje v družinah prijetno, v društvih veselo, v državah zdravo.

In da je ona, ljubezen do ljudstev, doma v naši slavni dinastiji, kdo bi poznal zgodovino pa ji tega iz srca ne priznal? Prav den, ki ga dnes slavimo je za to očivestno znamenje. Slavni praded, cesar Rudolf, je bil našim krajem sprva dal v svojih sinih Albertu in Rudolfu gospoda, ali ni še bil tako brž slišal, da bi ljudstva ne imela reda od obeh ob enem, pa je že tudi odločil, naj bi jim le Albert vladal, Rudolf pa odstopil. Le za trenotje se nij oprezal, ker hitro je podal svoje žezlo bratu v roke. Zakaj kje? Ker sta oče pa sin bila imela do ljudstev ljubezni.

Ker te ljubezni, ali kakor ji smemo reči, tega patriotizma od zgorej kakor je rano v habsburški rodovini pognala tako tudi v teku vseh stoletij ni vsahnila. Marija Terezija n. pr. še sedaj slovi med ljudstvom zaradi njene ljubeznjive skrbljivosti za blagor prebivalstva. Nikoli ni ljudstvo vladarjem iz Habsburške hiše streglo po življenji.

Toda v ljubezni prekosi sedanji cesar vse. Ali kateri vladar je, ki bi v toliki meri dobrote delil med svoja ljudstva? Ali kje je kateri, da siplje denar med ljudstva, kedar jih zadene kaka nesreča, nekaj, kar človek z vso pravico občuduje na našem svitem cesarji, na celi Habsburški rodovini?

Ljubezen, pravijo, rodi ljubezen. Če je v tem kaj resnice, to pa potlej ni čudo, če in da vživa ona vso ljubezen in pri vseh svojih ljudstvih.

Naj vam sl. g. ne sežem dalje, pri sedanjih slovesnostih, bliže pri nas samih ostanem, kaj, vprašam, kaj čemo dnes mi tukaj? Kaj ne to, da damo kolikor toliko znamenje svoje ljubezni do slavne cesarske hiše? Če je pa to taka, potlej mi pač ni treba več besedi.

Črke: A. E. J. O. U. dal je Friderik IV., ki je svoje dni tudi v Celji bival, povsod zapisati, ali kamnu vsekati. Kaj pomenijo? Enim je: *Avstria erit in orbe ultima*; drugim pa *Avstriae erit imperium orbis universi*, tretjim zopet kaj druga. Naj pa bo tolmačenje katero koli pravo, eno je že gotovo, da je avstrijska, habsburška dinastija najstarša, torej v resnici in orbe ultima.

Za nas Slovence in vsa avstrijska ljudstva pa je in ostane sreča, če in dokler nas še varuje dvoglavi orel habsburške dinastije, tedaj pa bodi naprej: A. E. J. O. U.: „Avstrija Edina Jez Ostane Viharjem!“

Smešnica 31. V mestih je sedaj vedno več Judov med trgovci. Jeden takšen baranta z narejenimi oblačili. Pride k njemu gospod.

Jud mu poišče lepo suknjo. Gospod jo obleče pa reče: suknja mi je zelo prav pa le preveč po česniku smrdi. Jud mu precej odvrne: le kupite, ne suknja, ampak jaz smrdim po česniku.

Razne stvari.

(V Brežiškem okraju) sobaje po dva in dva uklenoli čez 50 kmetov zavoljo upora proti trto-ušnej komisiji. Utegnejo pa sedaj 2—2 mesece v preiskavi zaprti biti. Treba bode toraj nekaj storiti. Najprvlje si odgnani naj izberejo vrlega advokata, n. pr. g. dr. Serneca v Celji, da bodo kmalu zaslišani in potem domov spuščeni. Dopisi nam došli so srditi in jih ne moremo objaviti pa vodstvo Slovenskega društva jih pošlje ministru Taaffeju. Prosimo hitro natančnih poročil iz Sromelj in Bizelja. V nedeljo 12. avgusta skliče se občni zbor Slov. društva v Sevnico. Tam lahko sklenemo deputacijo do cesarja! Kmetom, ki so le iz nevednosti postavam se uprli, moramo pomagati, kolikor je mogoče in se vé postavno!

(Predrzno „lažejo“) in ljudi nesramno za nos vodijo naši nemškutarji in jihovi listi. V dokaz služi denešnji dopis iz Ptuja, celjskega lisjaka šte. 13, kder pisac nekega mariborskega duhovnika prestavlja, kar pa mogoče ni, ker je definitivno nameščen, šte. 14, kder menda gluh resnicoljub (?) iz Konjic taji, kar je bilo v „Gospodarji“ o g. Kapunu pisano. Nam so se 3 priče poštene ponudile, resnico dokazati.

(Svitli cesar) so v Ljubljani tiste nemške učence pohvalili, kateri so se slovenski učili. Tega pa noben lisjak ne pové. Sicer pa Nemci naj storijo, kakor hočejo. Mi Slovenci se radi naučimo nemški, kder je treba in mogoče, le ponemčuriti se ne damo. Na lastnih tleh hočemo sami zapovedovati. Tako dela vsak narod, ki v lastno skledo ne pljuva in sam sebe ne ubija.

(Ptujski župan) Rodoschegg je se pred cesarjem peljal, pa zapazivši, da je le malo „hoch“-klicarjev, upija v špalirovce: „Animiren die Leute, animiren“ pa le ni zdalo. Na to začne sam na levo in desno klicati: živijo, živijo in glej čudo, ves narod zagromi: živijo!

(† Umrl) je v Središči g. Vinko Dečko na jetihi. Več v „Cerkv. prilogi“.

(Javno zahvalo) izreka vodstvo šole pri gornji sv. Kungoti vsej gospodi, ki je šolskeji deci priredila veselo Habsburško svečanost dne 2. jul. t. l.

(Svarjenje). Med Muro in Dravo se po-teplje goljuf, Blaže Simonič je zapisano v službenskih bukvicah, dobro oblečen in pri župnikih in učiteljih denarjev v zajem prosi in laže, da je brat dekana č. g. Simoniča pri sv. Juriji na Šavnici. Dekan imajo samo enega brata in

ta je Jihov kaplan č. g. Aleksander Simonič. Goljufa, ki je pri sv. Benediktu, sv. Juriji in Frauheimu ljudi opeharil, treba prejeti in sodnji izročiti.

(Oderuh) Blaž Stiberc v Pušencih pri Ormoži je obsojen na mesec sedeža in 200 fl. plateža, da bo lahko premišljeval, kako grdo je ljudi odirati.

(Smrkljave konje) vozača Črešnarja iz Tepine pri Konjicah so v Lembahu poklali.

(Preminol) da ne vejo kam je Plojev sin v Selcah fare sv. Roptra v Slov. goricah. Meseca sušca bil je še doma.

(Verbanski poštar) g. Marinič nam piše, da je pred zadnjo volitvijo sam se odpo-vedal vsakej izvolitvi. Moder človek je pač previden!

(Dobro hrvatsko knjigo) v drugem natisu izdal je vrli župnik Hrnetički, č. g. P. Krempler, o vrtnarstvu. Založitelj je knjigar Mučnjak v Zagrebu. Velja 30 kr. Slovencem bi močno ugajala podobna knjiga.

(G. Gertscher) v Šmariji je baje službo popustil.

(V Radenskih toplicah) pri Radgoni priredi v soboto 4. avgusta t. l. slavni mojster na citrah in Radenski rojak, g. Vekoslav Vaupotič, muzikalično zabavo. Kopališče močno napreduje pod opravištvom solastnika g. Romana Henna in vedno več prihaja gostov iz bližnjih in daljnih krajev, n. pr. iz Trsta, Gradca. Tudi slovenske novine so v lepih novih prostorijah na razpolago!

(V Marija-Celje) peljajo se romarji iz Maribora 12. avgusta do Kapfenberga, sprem-ljani od 2 duhovnikov.

(Nadučitelj) v Rušah postal je g. Leske, učitelj pri sv. Pankraciji g. Spitzer, podučitelj v Ljutomeru g. Frenensfeld; g. Stolzer je prestavljen v Runč, g. Juvan k sv. Urbanu, g. Jan. Bezjak stopi v pokoj.

(Notar g. Finžgar) potegnil je iz Kap-le v Eberstein.

(Pri zastavnici) v Gradci je g. Jož. Verbošek postal oficijal.

(V Marija-Celje) gre poseben železniški vlak iz Gradca dne 13. avgusta ob 4. uri 30 minutah zgodaj v Kapfenberg. Vožnina je tje in nazaj do polovice znižana.

(Strela) udarila in užgala je Mart. Šamperlovo hišo v Novi vesi pod Ptujem. Vse je pogorelo. Narata Jurija za Slov. Gradcem pa je strela ubila.

(Umrl) v Celji je okrajni komisar g. vitez Gariboldi. Bil je Slovencem prijazen.

(Spremembe v Lav. škofiji). Za kaplana gre č. g. Purgaj v Prihovo, č. g. Irgl k sv. Petru pri Radgoni, č. g. Muha v Šmarten pri Slov. Gradci; novomešniki pa č. g. Gabere

v Dramlje, č. g. Hribnik k sv. Juriju na južni železnici, č. g. Ilesič v Mahrenberg in č. g. T. Rožanc je imenovan za pravega konzistorijalnega svetovalca.

Listič uredništva: Prihod cesarjev v Bistrico opišemo prihodnjič, dopisi o Habsburškeji svečanosti v Pišcah, sv. Martinu pod Wurmbergom, gornji sv. Kungoti Prevalj prihodnjič. Denes ni bilo prostora. Najnamneko popiše ormoške banderaše, cesarjev prihod v Ptuj, Slatino, Šmarje, sv. Jurij, Celje, Zidan most in Terbovlje! Prosimo!

Loterijne številke:

V Gradci 28. julija 1883: 44, 63, 89, 19, 68.
Na Dunaji " " 36, 33, 13, 50, 87.
Temesvar " " 13, 80, 87, 4, 2.
Prihodnje srečkanje: 11. avgusta 1883.

Javna zahvala.

Velečastiti gospod Ivan Aleks. Simonič, vero-učitelj na tukajšnji učilnici, je našej šolske mladini velikodušno podeliti blagovolil 100 zvezkov knjižice „Habsburški rod“. Za ta velikodušni dar izrekata mu podpisana v imenu razveseljene šolske mladine najprisrčnišo zahvalo.

Krajni šolski svet pri sv. Juriji na Ščavnici,
dne 24. julija 1883.

Anton Stramič,   Jože Mihelič,
predsednik.   nadučitelj.

Oznanilo.

Jaz podpisani dajem na znanje, da dovoljenje za krčmo, točenje žganja in prodajo duhana v hiši g. Blaža Štiberca pri sv. Bolfanku na Kogu imam jaz sam kot najemnik, katero 1. nov. l. l. lahko drugam prenesem. Toliko za ravnanje!

1—2   Liberij Lakič,
kramar in gostilničar.

Očale, nanosnike, a ne lite,
fino brušene,
ali iz stisenega stekla, priporoča

Ferd. Dietinger,
urar in optikar v Mariboru
v gosposkeji ulici.

NB. Očale prodava takšne, ki so očem kupčevalčevim primerne, vse dotična popravila izvršuje točno in po nizkej ceni. 1—3

2—3   Nov izdelovatelj orgelj in harmonijev v Mariboru.

Uljudno podpisani dajem čestitim župnikom in dekanom na znanje, da izdelujem vsakovrstne orglje za cerkve, harmonije, s 4letnim poročtvom in kaucijo, po najnižjej ceni, po najnovejšej šegi Dunajskeji. Izdelava bo vselej solidna in igranje na instrumentu prav lahko. Čeprav še le nedavno iz Dunaja semkaj prišedši imam uže več izdelkov pokazati. Vse v ovo stroko spädajoča popravila rad sprejemam in točno izvršujem. Prosim toraj obilnih naročil in uverujem vse častite gospode, da dobijo dobrih izdelkov, zlasti orgelj.

Pri meni so tudi za prodati prav izvrstne in velike orglice ali lajne (lajle) na dveh valekih z najnovejšimi skladbami muzikaličnimi, pripravne za dvorane, gostilniške vrte, panorame in karuseljne ali „ringelspiele“.

Z najodličnejšim spoštovanjem
August Poljak,
izdelovatelj orgelj
v Mariboru, Magdalenskem predmestji,
Jožefovej ulici šte. 9.

2—3   Učenca

sprejme v svojo štacuno z mešanim blagom pri sv. Juriji v Slovenskih goricah

Jožef Žagar
trgovec.

Lepa prodajalnica

tik cerkve v Rečiškem trgu (v zgornji Savinjski dolini) se ob koncu tekočega leta v najem odda. Več pové

Janez Smodiš,
posestnik na Rečici
pošta Mozirje (Prassberg).

3—3